

ВЫДААННЕ БЕЛАРУСКАЙ СЕКЦЫІ КАМІТЭТА
ЗА ВЯРТАННЕ НА РАДЗІМУ І РАЗВІЦЦЕ КУЛЬТУРНЫХ
СУВЯЗЕЙ З СУАЧЫННІКАМІ

№ 41 (526)

Май 1961 г.

Год выдання 7-ы

ПА РОДНАЙ КРАІНЕ

Нафтавыя помпы

Выпуск магутных нафтавых помпаў пачаўся ў Ашхабадзе на машынабудаўнічым заводзе імя XX-годдзя Савецкай Туркменіі. Да гэтага часу яны завозіліся ў рэспубліку з розных раёнаў краіны. А цяпер помпы, на якіх стаіць марка Ашхабадскага завода, будуць адпраўляцца за межы Туркменіі. Нядаўна на гэтым прадпрыемстве распачалі таксама масавы выпуск бульдозераў.

Багаці Дашкесана

ДАШКЕСАН (Азербайджанская ССР). Новыя буйныя залезы жалезнай руды высокай якасці выяўлены ў раёне Дашкесана. Запасы яе, паводле папярэдніх падлікаў, складаюць дзесяткі мільёнаў тон. Утрыманне жалеза ў рудзе перавышае 40 працэнтаў.

Магутны рудны пласт месцамі выходзіць на паверхню зямлі. Неглыбокае заліганне магнетыту дазваляе часткова арганізаваць яго здабычу адкрытым спосабам. Спрыяльна ўмовы транспарціроўкі і параўнаўча невялікія затраты, якія патрабуюцца для стварэння рудніка, даюць магчымасць хутка пачаць тут буйную прамысловую распрацоўку.

Вежавыя краны з Руставі

На многіх будоўлях у СССР можна ўбачыць пяцітонныя самаманціруемыя вежавыя краны з маркай Грузія. Яны выпускаюцца серыйна на механічным заводзе — нядаўнім рамонтным прадпрыемстве ў горадзе Руставі.

Завод адгрузіў на будоўлі Сібіры 43-і па ліку вежавыя краны, вырабленыя з пачатку года. Механізм падымаецца на вышыню пярэдняй паверхні. Асабліва эфектыўна ён выкарыстоўваецца на буйнаблочным жыллёвым будаўніцтве. Нядаўна ён мадэрнізаван.

К канцу сямігодкі прадпрыемства будзе даваць штогод дзвесце кранаў новай, больш прагрэсіўнай канструкцыі замест выпускаемых цяпер 120.

Адна — замест пяці

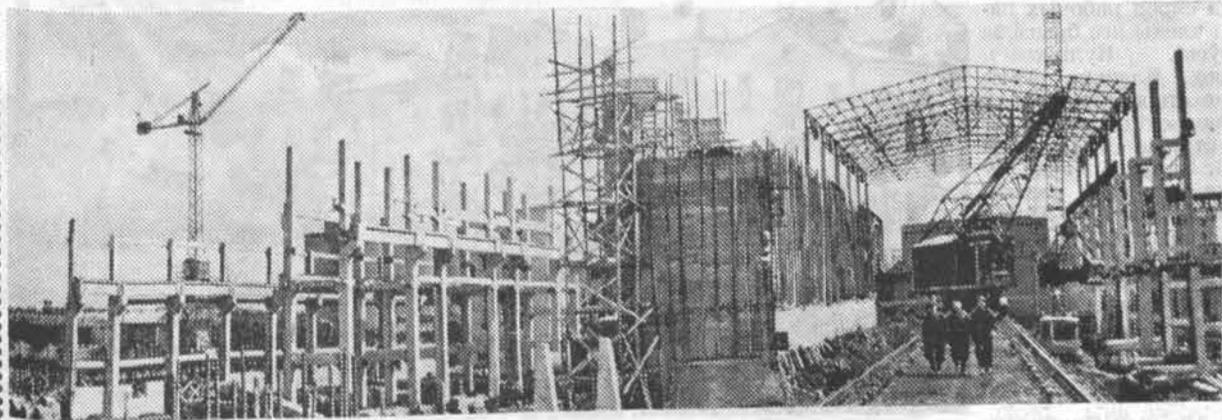
Пяць аперацый — прадзенне, кручэнне, трашчэнне, скруткі і намотку баваўнянай пражы на бабіну — робіць новая машына «ПК-100», вытворчых выпрабаванні якой закончыліся на

Ташкенцкім тэкстыльным камбінаце. Яна створана калектывам спецыяльнага машынабудаўнічага прадпрыемства ў горадзе «Таштэкстыльмаш».

Шырокаэкранны кінатэатр «Усход»

У Віцебску адкрыўся новы шырокаэкранны кінатэатр. У гонар савецкага касмічнага карабля, на якім савецкі касманаўт Ю. А. Гагарын пракаў дарогу чалавеку ў космас, кінатэатру прысвоена назва «Усход».

Шырокім фронтам вядуцца работы па расшырэнню Крычаўскага цэментна-шыфернага камбіната. Будуюцца дзве новыя тэхналагічныя лініі па вытворчасці цэменту з магутнымі вярчальнымі печамі, памольны цэх, пачное аддзяленне, аб'яднаны склад і іншыя аб'екты. У канцы сямігодкі камбінат дасць краіне сотні тысяч тон цэменту розных марак і больш ста мільёнаў плітак шыферу. НА ЗДЫМКАХ: 1. Перадавы электразваршчык-верхалаз Уладзімір Зафейнар. 2. Агульны выгляд будаўніцтва новых карпусоў.

Вялікае свята адзначылі юныя ленинцы нашай Радзімы — 39-ую гадавіну стварэння Усеагульнай піянерскай арганізацыі імя Ул. І. Леніна. Ва ўсіх кутках Савецкай Айчыны ў гэты дзень на ўрачыстых лінейках 17 мільёнаў юных ленинцаў рапартавалі партыі, камсамолу аб сваіх поспехах ў вучобе, аб вернасці запаветам Ільіча, чырвонаму сцягу.

На ўпрыгожаныя плошчы, вуліцы і стадыёны ўсіх беларускіх гарадоў і вёсак вышлі піянерскія атрады і дружны.

... Мінск. У падножжа помніка Ул. І. Леніну мора бэзу, душыстай царомхі, цюльпанаў і нарцысаў. Але ярчай веснавых кветак палымнее шоўк піянерскіх гальштукі.

Рапартауюць дружны імя Зоі Касмадзям'янскай, Ульяны Громавай, Мікалая Гастэлы, Аляксандра Матросова, Марата Казея, Паўліка Марозова. І ў гэтых імёнах — клятва вернасці традыцыям піянерыі, напамінак аб тым, якіх слаўных людзей выхавала дзіцячая арганізацыя. Закажываецца ўрачыстай лінейка. Дзеці спяваюць цудоўную піянерскую песню «Взвейтесь кострамі, синіе ночы, а потым накіроўваюцца ў парк імя Горкага — весяліцца і адпачываць.

...Брэст. Тут на зялёным стадыёне сабралася некалькі тысяч школьнікаў. Вялікім паўкругам выстраіліся яны на лінейку. На піянерскае свята прыйшлі госці, прадстаўнікі старэйшага пакалення — камуністы, сярод іх і Павел Максімавіч Гураў, які надзеў чырвоны гальштук яшчэ ў

1922 годзе, пісьменнік Сяргей Сяргеевіч Смірноў. З хваляваннем праслухалі хлопчыкі і дзяўчынкі аб тым, як 39 год назад ствараліся першыя піянерскія атрады, запальваліся першыя піянерскія кастры, «Здаецца, нібы ўчора з зялёнага кавалка кумача рэзалі мы трохвугольны гальштукі — сімвал непарыўнага адзінства трох пакаленняў — камуністаў, камсамольцаў і піянераў, — гаворыць Павел Максімавіч. А колькі спраў ажыццявілі мы за гэты час! Былі будаўнікамі пяцігодкаў, абаранялі Радзіму ў гады вайны, аднаўлялі разбураную краіну».

Піянераў шчыра павіншаваў з іх слаўнай гадавінай Сяргей Сяргеевіч Смірноў, маскоўскі пісьменнік, кніга якога «Героі Брэсцкай крэпасці» вядома далёка за межамі нашай краіны. Ён пажадаў маленькім жыхарам горада быць такімі ж адданымі сваёй Радзіме, як і іх бацькі, браты і дзяды.

Потым гаварылі рэзваты. Гаварылі аб сваіх піянерскіх справах, аб тым, што піянерскія аганькі, запаленыя яшчэ першымі атрадамі ў 1922 годзе, не гаснуць.

Пачаўся піянерскі парад. Пад гукі марша стройнымі радамі ідуць юныя ленинцы, хлопчыкі і дзяўчынкі, якія сёння атрымліваюць у школах глыбокія веды па фізіцы і матэматыцы, хіміі і географіі, гісторыі і літаратуры, прымаюць удзел у захапляючых паходах і падарожжах, вучаюць родны край, збіраюць металічны лом, азеляняюць гарады і вёскі. Яны мараць будаваць нафтаправоды, узводзіць гарады, прак-

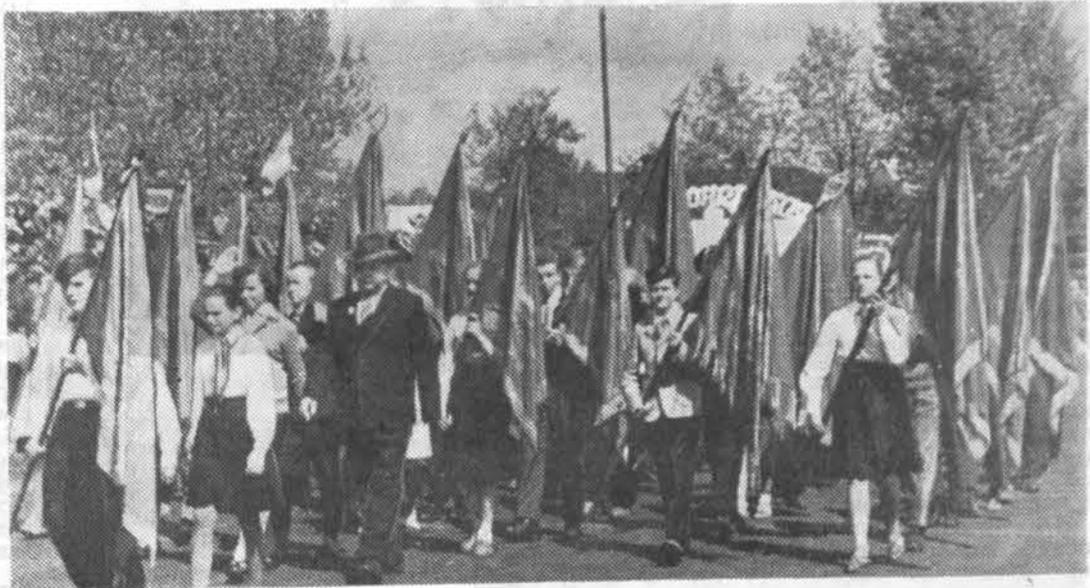
Перад юнымі ленинцамі выступае пісьменнік С. Смірноў.

ладваць новыя магістралі, весці касмічныя караблі да далёкіх планет, а заўтра гэтыя ж хлопчыкі і дзяўчынкі ажыццявяць свае мары.

... Ала Нямяровіч вучыцца толькі на выдатна. Яна марыць стаць урачом. Лёню Рабініна вабіць прафесія інжынера-канструктара, Валю Ігнатавіч — баларыны, а Алік Саковіч вельмі хоча стаць добрым чыгуначнікам. Ажыццявяць свае

мары гэтыя беларускія школьнікі! Яны добра ведаюць, што ў краіне, дзе яны жыюць, для іх адкрыты ўсе шляхі.

Ва ўсіх кутках нашай рэспублікі ў гэты святочны дзень чуліся звонкія песні піянераў. А вечарам юныя ленинцы сабраліся ля традыцыйных піянерскіх кастоў, дзе яшчэ раз пакаляліся сваёй Радзіме жыць і вучыцца так, як вучыў Ільіч.

Калоны піянераў крочаць па вуліцы Леніна ў Брэсце.

З вёскі расце горад

На месцы невялікай палескай вёскі вырастае горадскі пасёлак Шацілкі — цэнтр Парыцкага раёна. Тут пабудаваны Васілевіцкая ДРЭС, завод жалезабетонных вырабаў і канструкцый, завод зборнага жалезабетону будтрэста № 6. У канцы мінулага года ў Шацілках разгарнулася будаўніцтва прадпрыемства аялікай хіміі — завода штучнага валакна.

Будаўнікі горада энергетыкаў і хімікаў ужо сёлета здалі ў эксплуатацыю нямала жылых дамоў, культурна-бытавых і вытворчых аб'ектаў. У перадавыя дні адкрыты Палац культуры энергетыкаў, новая сталовая, гасцініца Васілевіцкай ДРЭС. Закончана будаўніцтва трохпавярховага інтэрната для рабочых завода жалезабетонных вырабаў і канструкцый.

Комплексныя брыгады Віктара Пятніцкага і Мікалая Супруновіча нядаўна закончылі кладку сцен трохпавярховых інтэрнатаў. Закончылі работы на двух жылых 16-кватэрных дамах і мільяры камсамольска-маладзёжнай брыгады Федара Каложнага. Маладыя будаўнікі працуюць цяпер на будаўнічай пляцоўцы вытворчай базы.

У беларускіх аўтамабілебудавнікоў

Вось такія гіганцкія саракатонныя самазвалы робяцца на Беларускай аўтамабільнай заводзе.

Прасторная зала перапоўнена людзьмі. Вось гасне святло, і павольна падымаецца аксамітная заслона. Гукі фанфар абвешчваюць аб пачатку канцэрта. На сцэну выходзіць дзіўчына ў беларускім нацыянальным касцюме і ўрачыста і ўхвалявана пачынае чытаць:

Сябры, са святам шчыра вас вітаем!
Глядзіце, як пад сонечным святлом
Цвіце Айчына наша ясным маем,
Мацнее і мужнее з кожным днём.
Яе багаці не аглядзіш разам —
Растуць заводы, гарады ўстаюць,
І хутка нашы слаўныя «БелАЗы»
Па ўсіх дарогах свету пабегуць!

Апошнія словы, не зусім зразумелыя для старонняга чалавека, выклікаюць дружнюю авацыю гледачоў. Адчуваецца, што вершы закрулі нешта вельмі блізкае, дарагое, тое, што звязвае паміж сабой усіх прысутных у гэтай зале.

Усяму свету добра вядомы «МАЗы» — беларускія аўтасамазвалы з маркай Мінскага аўтамабільнага завода. Але вось нядаўна такія ж машыны пачалі з'яўляцца на нашых дарогах з іншай маркай — на іх радыятары выціснуты словы «Беларускі аўтамабільны завод».

Беларускі аўтамабільны завод размяшчаецца ў Жодзіна Смалевіцкага раёна, і пачаў ён працаваць зусім нядаўна: першая машына была выпушчана ім восенню 1958 года. Аднак за гэты кароткі час з яго канвеера сышлі ўжо сотні машын, якія працуюць не толькі ў Савецкім Саюзе, але і за яго межамі. Пакуль што завод выпускае «МАЗы» (25-тонны «МАЗ-525» і 40-тонны «МАЗ-530») — машыны, сканструяваныя на Мінскім аўтазаводзе, але хутка з'явіцца аўтасамазвалы з іншай назвай — «БелАЗы». Іменна аб іх чытала вершы на святочным вечары работнікаў Беларускага аўтазавода фрэзероўшчыца інструментальнага цэха Валя Ермакова. Вопытны ўзор 27-тоннага самазвала «БелАЗ-540» калекцыю завода плануе выпусціць да XXII з'езда КПСС.

Круглыя суткі не спяняецца праца на заводзе. ўдзень і ўначы чуваць яго гарачае дыханне.

Вось вялізны механічны цэх. Тут робяцца дэталі для 25-тонных самазвалаў. Мерна шумяць станкі, упэўнена і хутка працуюць людзі. Сярод рабочых вельмі многа моладзі. Яна прышла сюды пасля сканчэння дзесяцігодка і тэхнічных вучылішчаў.

Мілавіднай чарнявай фрэзероўшчыцы Святлане Гашэнка толькі дзевятнац-

Заводская бальніца.

цаць год. Яна зусім нядаўна прышла на завод з тэхнічнага вучылішча, а імя яе майстар ужо называе ў ліку імянаў лепшых рабочых цэха. Не намагаюцца старэй за яе Валянціна Шамятовіч, якая зараз змагаецца за званне ўдараўніцы камуністычнай працы, Валянціна, высокакваліфікаванага токара, добрага таварыша і актыўнага грамадскага работніка, у сакавіку гэтага года рабочыя выбралі дэпутатам раённага Савета працоўных.

Побач з механічным — участак эксперыментальнага цэха, дзе робяцца дэталі для аўтасамазвала «БелАЗ-540». Новая машына — горадзец аўтазаводаў, таму на гэтым участку рабочыя працуюць з асаблівай цікавасцю. З вялікай ахвотай разказваюць яны аб яе шматлікіх вартасцях, аб перавагах над «МАЗам-525». А гэтых пераваг сапраўды многа. Вага новай машыны 21 тона («МАЗ-525» — вага 24,5 тоны), а грузападымальнасць на дзве тоны больш. Прытым яна на 1,25 метра карацей за «МАЗ», што значна павя-

лічвае яе маневранасць. А максімальная хуткасць «БелАЗа» — 52 кіламетры ў гадзіну. Мае новая машына і шмат розных удасканаленняў. «Яна дасць эканомію прыкладна на 15 мільёнаў рублёў у год», — гаворыць галоўны канструктар завода З. Л. Сіроткін.

Крыж цеснавата працаваць рабочым эксперыментальнага цэха, але завод увесь час будзеца і расшыраецца. Вось і нядаўна скончана будаўніцтва яшчэ аднаго вялікага корпуса. Хутка эксперыментальны цэх разам з цэхам дробных серый размесціцца ў новым будынку. А наступнае наваеселле будзе спраўляць цэх афарбоўкі.

У цэху галоўнага канвеера ідзе зборка 25-тонных самазвалаў. Некалькі машын амаль зусім гатовы. Сярод самазвалаў, пафарбаваных у звычайны цёмна-зялёны колер, адзін выдзяляецца сваёй яркай жоўтай афарбоўкай.

— Машыны, якія ідуць у гарачыя паўднёвыя краіны, — тлумачаць рабочыя, — мы пакрываем спецыяльнай жоўтай фарбай, якая значна лепш захоўваецца ў тым клімаце.

Ужо другі год пасылае завод аўтамабілі ў Аб'яднаную Арабскую Рэспубліку на будаўніцтва высотнай Асуанскай платны. А нядаўна першая партыя машын была адпраўлена ў гарадскую Кубу. З вялікай любоўю працуюць рабочыя над гэтым заказам.

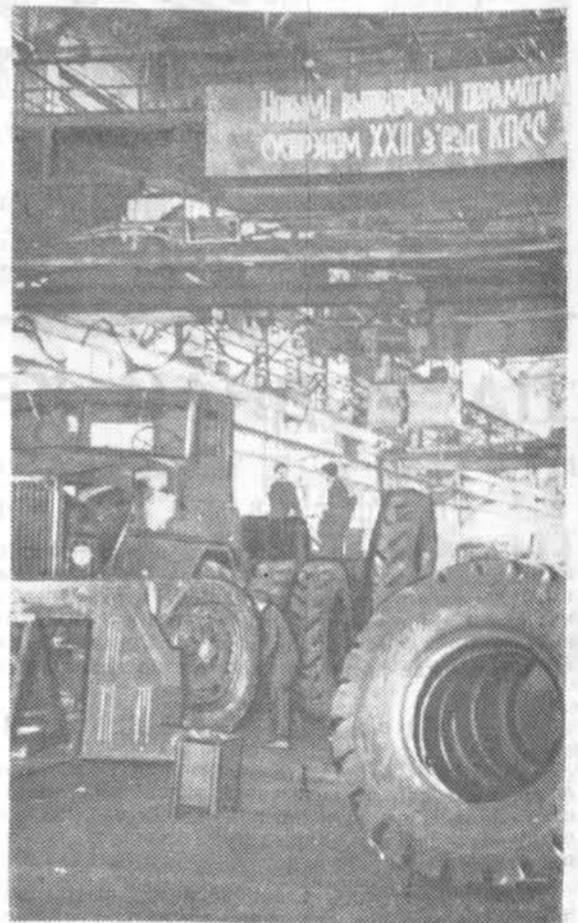
яго ўпэўнення размяранны рухі, па якіх адразу можна пазнаць вопытнага кваліфікаванага майстра сваёй справы. Цікавы лёс гэтага чалавека. Яшчэ падлеткам ён быў вывезены з вёскі Чэхаў Тарнопальскай вобласці ў Германію, а адтуль, з амерыканскай зоны акупацыі, трапіў у Бразілію. Толькі тры гады назад Мікалай Кіт з жонкай Ганнай Рыгораўнай — ураджэнкай Смалевіцкага раёна — і двума дзецьмі вярнуліся ў Савецкі Саюз. Не матэрыяльная нястача прымушала сям'ю Кітаў шукаць прытулку на Радзіме — Мікалаю Сямёнавічу пашанцавала знайсці ў Бразіліі высокааплачваемую працу ў дзяржаўнай кампаніі па будаўніцтву дарог, — а вялікі сум па роднай савецкай зямлі. Зараз Ганна Рыгораўна працуе бухгалтарам у прэсава-зварачным цэху, дзеці вучацца ў школе (14-гадовы Сцяпан у шостым класе, 11-гадовы Пеця ў чацвёртым).

— Малодшы ў мяне выдатнік, — з бацькоўскай гордасцю гаворыць Мікалай Сямёнавіч, — вельмі здольны хлопчык. Мы абяцалі за добрую вучобу летам адправіць яго ў піянерскі лагер. У мінулым годзе там усё лета адпачываў Сцяпан. Да гэтага часу забыць не можа, так яму там спадабалася.

Мікалай Сямёнавіч душой хварэе за справу. «Нічога не скажаш, сумленна працуе чалавек», — гаворыць аб ім кіраўніцтва завода.

На заводзе многа добрых рацыяналізатараў, сярод іх рабочыя, майстры, тэхнолагі. Славіцца сваймі рацыяналізатарамі і прэсава-зварачны цэх. У 1960 годзе было прынята 11 рацыяналізатарскіх прапаноў толькі аднаго кантраляра ўчастка апырэння Уладзіміра Сацукевіча. Прапановы заводскіх рацыяналізатараў даюць дзяржаве дзесяткі тысяч рублёў эканоміі.

Кіпіць працоўнае жыццё і ва ўсіх іншых цэхах завода: тэрмічным, інструментальным, дробных серый і інш. Кожны нумар шматтыражнай газеты «Беларускі аўтазаводзец» расказвае аб новых працоўных перамогах і поспехах, аб лепшых людзях завода, аб слаўных справах заводскай моладзі. Вось і (Заканчэнне на 3-й стар.)

Цэх галоўнага канвеера.

Слесар-зборшчык Мікалай Сямёнавіч Кіт на падборцы дызеляў.

Жылыя дамы рабочых Беларускага аўтамабільнага завода.

Успамінаць пра гэта мне не прыемна, але я вырашыў паведаміць аб тым, чаго многія падрабязна яшчэ не ведаюць.

Айчынная вайна застала мяне далёка ад родных мясцін. Я знаходзіўся ў Савецкай Арміі. Не прайшло і двух месяцаў майёй службы, як у сонечную нядзелю 22 чэрвеня 1941 года нямецкія полчышчы перайшлі нашу граніцу.

Каля шасці месяцаў я правучыўся ў ваенным вучылішчы, адкуль быў накіраваны на фронт.

У маі я трапіў у палон. Наступілі самыя цяжкія часы. Доўгія пераходы пешшу пад штыкамі гітлераўцаў, галодныя, халодныя і пакутлівыя дні пад адкрытым небам.

У асяроддзі палонных трапляліся розныя па характару людзі, але я не бачыў ні аднаго, хто ішоў бы да фашыстаў з адкрытай душой. Кожны ведаў, што гітлераўскі салдат, які прышоў на нашу зямлю, — вораг.

Прыкладна ў верасні 1942 года ў лагеры для ваеннапалонных у горадзе Ковелі была пададзена каманда на пастрэенне. Выстраіліся рады змучаных людзей у калону па 6 чалавек. Азьярэллыя гітлераўцы напышліва аглядалі свае трафеі, паведамлялі самаўпэўнена аб «найвялікшых» перамогах арміі фюрэра і адначасова, углядаючыся ў твар кожнага, адбіралі для сябе будучыя лакеяў і памочнікаў. Так і я трапіў на службу да фашыстаў і хутка быў адпраўлены ў мястэчка Бауцэн.

Спачатку ніхто не ведаў, для чаго мы спатрэбіліся. І толькі ўжо ў Бауцэне гітлераўскія халуі нам казалі, што, маўляў, «вы будзеце вольныя і ад вас вельмі мала патрабуецца: прайсці школу і ехаць працаваць са сваім народам на вольнай ад Саветаў зямлі».

Добра памятаю дваіх — Барановіча і Акінчыца. Апошні хутка

быў забіты партызанамі ў Мінску. Барановіч жа баяўся паяўляцца на яго, як ён таварыў, радзіме, лічыў за лепшае гоіцца па лагеры для ваеннапалонных і хаваць сваю прадданую скуру.

У сакавіку 1943 года я быў дастаўлены ў Мінск. Я спадзяваўся, што можна будзе самому вызначыць свой лёс. Але засеўшы тут нацыяналісты стварылі такія ўмовы, што цяжка было што-небудзь прыдумаць. Нам не выдавалі ніякіх дакументаў, трымалі пад замком і строга сачылі за кожным крокам. Кожны, хто паходзіў з усходняй часткі Беларусі, быў на

камі праводзімай нацыстамі палітыкі, іх прамымі памагатымі — лютымі ворагамі беларускага народа.

Згінаючы сваю і так згорбленую фігуру, апраўты ў падараваны гітлераўцамі касцюм, Ганько баяўся глядзець у вочы сагнанным юнакам.

У другой палавіне 1943 года, як асабліва нядабайнага і прытым дазронага «ўсходніка», мяне вывезлі ў Германію ў лагер у Гроссегале ў Берліне. Тут былі звезены юнакі ад 11 да 17 год усіх нацыянальнасцей СССР, а таксама паякі і чэхі. Хутка я быў адпраўлены на біржу працы і працаваў на фабрыках, як «остарбайтэр».

Гэта працягвалася каля двух год. Але затым наступіў жадавы час — нямецкія полчышчы былі разбіты. Я адчуваў сваю віну перад Радзімай, але ніколі не думаў не вяртацца на Радзіму. У мяне была магчымасць пехаць у любую іншую краіну. Я гэтага не зрабіў, я гэтага не хацеў рабіць. Служыць тым, хто зноў думае аб вайне, ліць бруд на свой народ — гэта найцяжэйшае злачынства перад Радзімай.

Я вярнуўся дамоў. Быў асуджаны. Але ўсё гэта мінулае. Будучы ў зняволенні, я набыў добрую спецыяльнасць. Мая сумленная праца была ацэнена. Я датэрмінова вярнуўся ў працоўную зямлю свайго народа, працую, вучуся, дастаткова забяспечаны. Шкада толькі, што было загублена столькі часу, перш чым я канчаткова пераваў з нацыяналістычным ахвасцем. У іх ніколі не было і не будзе прыхільнікаў на нашай роднай беларускай зямлі.

С. МАРОЗ.
г. Мінск.

Шкада змарнаванага часу

асобным уліку, як палітычна ненадзейны.

І вось аднойчы вечарам (гэта было, прыкладна, ў красавіку 1943 г.) я і мае таварышы Каплуноў, Беланоўскі, Бузак, Швыдзенка былі дастаўлены ў дом, у якім пражываў Шульц, банфюрэр, загадчык аддзела моладзі пры генеральным камісарыяце Беларусі. І тут адбылося тое, што з'яўляецца галоўным у апісваемых падзеях.

За круглым сталом сядзеў Шульц, побач Міхаіл Ганько. Сустрэкаючы кожнага ўвайшоўшага, Ганько ўгодліва прадстаўляў яго фашысцкаму афіцэру. Нам ён аб'явіў, што, маўляў, Беларусь з гэтага часу ўступае ў новую эру жыцця. Яна мае права арганізаваць свой саюз моладзі нахшталь «гітлер-югенд».

Гітлеравец самазадаволена ўсміхаўся, слухаючы прамову нацыяналіста.

Астроўскі, Ганько, Кушаль, Абрамава былі актыўнымі ўдзельні-

чамі праводзімай нацыстамі палітыкі, іх прамымі памагатымі — лютымі ворагамі беларускага народа.

Згінаючы сваю і так згорбленую фігуру, апраўты ў падараваны гітлераўцамі касцюм, Ганько баяўся глядзець у вочы сагнанным юнакам.

У другой палавіне 1943 года, як асабліва нядабайнага і прытым дазронага «ўсходніка», мяне вывезлі ў Германію ў лагер у Гроссегале ў Берліне. Тут былі звезены юнакі ад 11 да 17 год усіх нацыянальнасцей СССР, а таксама паякі і чэхі. Хутка я быў адпраўлены на біржу працы і працаваў на фабрыках, як «остарбайтэр».

Гэта працягвалася каля двух год. Але затым наступіў жадавы час — нямецкія полчышчы былі разбіты. Я адчуваў сваю віну перад Радзімай, але ніколі не думаў не вяртацца на Радзіму. У мяне была магчымасць пехаць у любую іншую краіну. Я гэтага не зрабіў, я гэтага не хацеў рабіць. Служыць тым, хто зноў думае аб вайне, ліць бруд на свой народ — гэта найцяжэйшае злачынства перад Радзімай.

Я вярнуўся дамоў. Быў асуджаны. Але ўсё гэта мінулае. Будучы ў зняволенні, я набыў добрую спецыяльнасць. Мая сумленная праца была ацэнена. Я датэрмінова вярнуўся ў працоўную зямлю свайго народа, працую, вучуся, дастаткова забяспечаны. Шкада толькі, што было загублена столькі часу, перш чым я канчаткова пераваў з нацыяналістычным ахвасцем. У іх ніколі не было і не будзе прыхільнікаў на нашай роднай беларускай зямлі.

С. МАРОЗ.
г. Мінск.

Астроўскі, Ганько, Кушаль, Абрамава былі актыўнымі ўдзельні-

чамі праводзімай нацыстамі палітыкі, іх прамымі памагатымі — лютымі ворагамі беларускага народа.

Згінаючы сваю і так згорбленую фігуру, апраўты ў падараваны гітлераўцамі касцюм, Ганько баяўся глядзець у вочы сагнанным юнакам.

У другой палавіне 1943 года, як асабліва нядабайнага і прытым дазронага «ўсходніка», мяне вывезлі ў Германію ў лагер у Гроссегале ў Берліне. Тут былі звезены юнакі ад 11 да 17 год усіх нацыянальнасцей СССР, а таксама паякі і чэхі. Хутка я быў адпраўлены на біржу працы і працаваў на фабрыках, як «остарбайтэр».

Гэта працягвалася каля двух год. Але затым наступіў жадавы час — нямецкія полчышчы былі разбіты. Я адчуваў сваю віну перад Радзімай, але ніколі не думаў не вяртацца на Радзіму. У мяне была магчымасць пехаць у любую іншую краіну. Я гэтага не зрабіў, я гэтага не хацеў рабіць. Служыць тым, хто зноў думае аб вайне, ліць бруд на свой народ — гэта найцяжэйшае злачынства перад Радзімай.

Я вярнуўся дамоў. Быў асуджаны. Але ўсё гэта мінулае. Будучы ў зняволенні, я набыў добрую спецыяльнасць. Мая сумленная праца была ацэнена. Я датэрмінова вярнуўся ў працоўную зямлю свайго народа, працую, вучуся, дастаткова забяспечаны. Шкада толькі, што было загублена столькі часу, перш чым я канчаткова пераваў з нацыяналістычным ахвасцем. У іх ніколі не было і не будзе прыхільнікаў на нашай роднай беларускай зямлі.

С. МАРОЗ.
г. Мінск.

Мне хочацца напісаць некалькі радкоў у рэдакцыю газеты «Голас Радзімы». Дзякуй роднай маці Беларусі, што не забыла закінуць за мяжу чалавека, які жыве на чужыне ўжо сорок гадоў. Але я ніколі не забуду роднай зямлі, і хоць на ёй не жыву, але люблю яе больш за самога сябе. Дзякуй Радзіме за газету «Голас Радзімы» і за дзве маленькія кніжкі. Мне было вельмі цікава чытаць іх.

Я ўбачыў на здымку адну з вуліц Мінска. Якая яна прыгожая, якія прыгожыя будынкі! Я быў сам у Мінску ў 1917 годзе, дзе фарміравалася наша батарэя. Тады гэта вуліца называлася Старая Камароўка, там былі драўляныя будынкі і непразглядная гразь.

Я чытаў № 20(405) артыкул пад загалоўкам «Так яны служылі народу». Свяшчэнную беларускую зямлю і беларускі народ здраднікі хацелі прадаць за нямецкія маркі. Тут я бачу на здымку, як Астроўскі размаўляе з фашысцкім бандытам. Яны, напэўна, гавораць так: «Нам трэба больш шывеніц і больш вешаць беларускіх людзей», вось што яны гавораць, гэтыя галаварэзы.

Я нікога не хачу вінаваціць, я сам добра знаю, што калі вораг прыходзіць, ён прымушае гвалтоўна ісці за ім. Але трэба падумаць самому, што гэта Радзіма, гэта Бацькаўшчына, яе не аддаваць ворагу.

Шматпаважаная рэдакцыя! Вінішу ўсіх з дарагім святкам 1-га Мая і жадаю Радзіме далейшых поспехаў у барацьбе за мір. А яшчэ жадаю дачакацца вялікай весткі, нахшталь той, што мы даведзілі аб Юрыю Гагарыне, а таксама дзякую рэдакцыю і Камітэт за высыланую карэспандэнцыю.

Праз газету «Голас Радзімы» я навучыўся пазнаваць здраднікаў і паклёпнікаў на маю Радзіму.

Жадаю Радзіме міру і шчасця. Жадаю таварышу М. С. Хруцічову добрага здароўя і паспяхова адстаяць мір ва ўсім свеце. З павагай

Антон МІКША.
Бразілія.

Стары эмігрант І. Ц. Фінляндыя.

Антон МІКША.
Бразілія.

а наадварот, абараняць трэба, не так, як гэтыя заправіла Астроўскі і іншыя злачынцы задумалі прадаць за грошы родную хлебарадную беларускую зямлю.

Я цяпер напішу пра сябе. Як пачалася вайна, мне тутэйшыя чорнасарочнікі сказалі: «Табе трэба ісці добраахвотна на фронт супраць СССР». Але я думаю, там мая радзіма. І аказаў і м: «Там мае бацькі, браты, сёстры — я супраць іх не пайду». Яны ўбачылі, што я не пайшоў добраахвотна на фронт, пачалі пагражаць збойствам. Але я думаю: усё адно, я памру, але няхай мая Радзіма жыве. Тады чорнасарочнікі ршылі ўзяць мяне гвалтоўна і навялі ў белагвардзейскі штаб. Там мне казалі: «Цябе адправяць на раку Свір». Я думаю: не, я не ваяка вам супраць майёй Радзімы.

Многа я пацярпеў тады, за тое сумленне засталася чыстым.

Стары эмігрант І. Ц. Фінляндыя.

Антон МІКША.
Бразілія.

Стары эмігрант І. Ц. Фінляндыя.

Антон МІКША.
Бразілія.

У беларускіх аўтамабілебудаўнікоў

(Пачатак на 2-й стар.)

нядаўна ўвагу рабочых прыцягнулі такія радкі: «Дарагія таварышы! Камітэт камсамола завода з 15 мая па 15 чэрвеня аб'яўляе працоўную вахту па вырабу 25-тоннага аўтамазвала. Зроблены намі самазвал будзе ўручаны экіпажу камуністычнай працы АТЦ-1 Цаліннага краю. Гэта будзе нашым вялікім падарункам ХХІІ з'езду КПСС».

25-тонны самазвал звыш плана — гэта адна з добрых спраў заводскай моладзі. А такіх спраў многа, бо і моладзі на заводзе вельмі многа, а моладзь усё здольная, працавітая, таленавітая. Свае здольнасці праўляе яна ў цэхах за станкамі, у вечэрніх школах і тэхнікумах, у спартыўных і мастацкіх гуртках Палаца культуры.

З любоўю гавораць рабочыя аб сваім Палацы. Там ёсць і бібліятэка, і чытальная зала, і пакой адпачынку, і памяшканні для заняткаў спартыўных секцый і гурткоў мастацкай самадзейнасці: хору, танцавальнага калектыву,

драматычнага гуртка, аркестраў і інш. Рэгулярна паказваюцца кінафільмы, адбываюцца святоточныя вечары і вечары адпачынку, часта прыязджаюць са спектаклямі і канцэртнамі мінскія артысты.

Роза Недабой і Оля Семяновіч нядаўна скончылі Мінскі палітэхнікум і былі накіраваны на Беларускі аўтазавод. Вельмі задаволены дзяўчаты гэтым накіраваннем. І праца на вялікім маладым заводзе цікавая, і вольны час можна запоўніць дзесяткам розных спраў. Няма калі сумаваць нават пасля вясялага шумнага Мінска.

— А летам у нас проста цудоўна, — гаворыць Роза. — Вакол мясціны прыгожыя, рэчка. Мы купаемся з мая да глыбокай восені, бо вада ў рэчцы нагрываецца ад Смалыцкай ГРЭС. У час водпуску можна паехаць у любое месца Савецкага Саюза — па турысцкай пуцёўцы або ў дом адпачынку. І пуцёўкі зусім танныя.

Многія рабочыя завода праводзяць свой водпуск у дамах адпачынку, а тыя, хто мае патрэбу ў санатор-

ным лячэнні, — у санаторыях. Прычым рабочыя аплачваюць толькі трэцюю частку кошту пуцёўкі, астатняе плоціць прафсаюз. Сёлета ўжо атрыманы пуцёўкі ў Сочы, Кіславодск, Ялту, на Рыжскае ўзмор'е, у мясцовыя дамы адпачынку. У Ялту паедзе слесар Булачка, у Кіславодск — майстар Гурэнка, у Берштонас — рабочы Дубоўскі. Пенсіянеру Кірпачу завод выдзеліў бя-

сплатную пуцёўку ў Алушту.

Чысты і ўтульны пасёлак аўтазавода з двух-і трохпавярховых дамоў вырас амаль на пустым месцы з той жа казачнай хуткасцю, як і ўвесь завод. Ён прыгожа распланаваны, у цэнтры разбіты сквер. У пасёлку маюцца бальніца, аптэка, атэльэ, поўныя самых розных тавараў магазіны, дзіцячы сад, яслі.

Будаўніцтва не спыняецца ні на адзін дзень. У бліжэйшы час тут вырастуць яшчэ пяць 24-кватэрных, адзін 64-кватэрны, шэсць аднакватэрных дамоў, новыя інтэрнаты, яшчэ адзін сад і яслі. Расце і прыгажэе пасёлак беларускіх аўтамабілебудаўнікоў.

Уся наша вялікая Савецкая Радзіма пакрыта мірнымі будоўлямі сямігодкі, і на дзесяткі з іх ідуць жодзінскія аўтамазвалы. Пачэсная, ганаро-

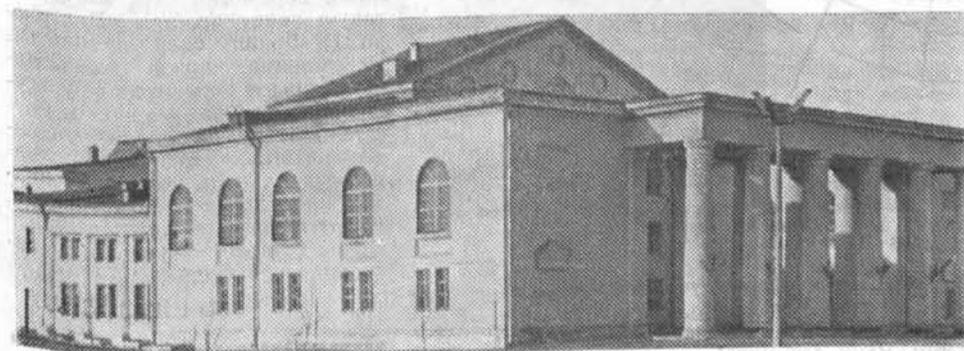

Выступленне харавога і танцавальнага калектывоў аўтамабілебудаўнікоў.

вая праца рабочых завода. Ужо зараз атрымліваюць добрую работу, а колькі такіх пісьмаў наперадзе! Дык няхай жа на зямлі больш будуюцца плацін і электрастанцый, заводаў і

фабрык, жылых дамоў і школ, няхай на ўсіх дарогах свету ідуць нашы слаўныя «БелАЗы» — мірная прадуцыя мірных дзён!

С. КЛИМОВИЧ.
Фота Г. Усламава.

Палац культуры аўтазавода.

Міжнародны агляд

Свет чакае сустрэчы

«вялікай двойкі»

У сталіцы Чэхаславацкай Сацыялістычнай Рэспублікі — Празе адбыўся фініш апошняга, 14-этапу велаягонкі міру. Першым 232-кіламетровую дыстанцыю закончыў савецкі гончыцаў Юрый Меліхаў. Гэта чацвёрты этап пераможцаў якога стаў Меліхаў.

Па суме ўсіх этапаў у асабістым заліку пераможцаў гоні стаў Ю. Меліхаў.

Камандную перамогу на этапе атрымалі савецкія веласпедысты, якія ў камандным заліку таксама сталі пераможцамі гоні.

* * *

Тры дні ў Бухарэсце праходзіла адкрытае першынство Румыніі па гімнастыцы, у якім прымалі ўдзел спартсмены дзевяці краін.

Першае месца на гэтых спаборніцтвах заняў савецкі гімнаст Віктар Лявончыў — 56,8 бала. Чацвёртае месца дасталася чэмпіёну Беларусі Мікалаю Мілігулу. Ён адстаў ад пераможцы на 0,6 бала. У практыкаваннях Мілігула заняў другія месца.

* * *

Традыцыйныя веснавыя спаборніцтвы мацнейшых лёгкаатлетаў краіны адбыліся ў Леселізі. На гэтых спаборніцтвах прадстаўніц Беларусі У. Каранеўскі заняў першае месца ў бегу на 400 метраў з бар'ерамі. Яго вынік — 52,3 секунды. Другі беларускі спартсмен А. Валтоўскі кінуў молат на 63 метры 53 сантыметры і заняў трэцяе месца.

* * *

У швейцарскім горадзе Лугана закончыўся міжнародны турнір па фехтаванні на шпагах. 110 спартсменаў уступілі ў барацьбу. Прайграўшы хоць бы адну сустрэчу выбывалі са спаборніцтваў. Перамогу атрымаў 28-гадовы мінскі фехтавальшчык Арнольд Чарнышвіч.

Карэспандэнт газеты «Нью-Йорк таймс» Лоурэнс, напрыклад, падкрэслівае, што «члены кангрэса — як дэмакраты, так і рэспубліканцы — наогул прыхільна каменціруюць сустрэчу, хоць некаторыя з іх і выказваюць сумненні». Віднейшыя амерыканскія палітычныя дзеячы сенатары Фулбрайт, Хэмфры прама заявілі, што яны задаволены маючай адбыцца сустрэчай буйнейшых дзяржаўных лідэраў.

З захапленнем успрыняла паведамленне Вена, Венцы рыхтуюцца найлепшым чынам сустрэць вялікіх гасцей у сваім горадзе, піша газета «Фольксцітэме». У такім жа духу выказваецца і ўрадавы афіцыёз «Вінер-Цайтунг».

І ўсё-такі не-не, ды і раздаецца злосны голас прыхільніка «халоднай вайны», зласліўца, якому страшны мір, для якога чым горш на зямлі, тым лепш на душы. Але, як кажуць у прыказцы, злосць — дрэнны дарадчык.

Вам, паважаныя чытачы, такія выступленні даводзіцца сустракаць на старонках газет. Вось да такіх і адносіцца наведанае карэспандэнта англійскай газеты «Гардзіен». «Мэтай прэзідэнта, — паведамляе карэспандэнт з Вашынгтона, — з'яўляецца рашуча растлумачыць Расіі, што не можа быць

большай памылкі, чым няправільна аданіць здольнасць і сілу Злучаных Штатаў стаць цвёрда на абароне сваіх абавязальстваў у адносінах да вольнага свету, нягледзячы на неаднадушны адступленні на Кубе і ў Лаосе».

Якой пагардай вее ад гэтых радкоў! Прачытаўшы такое, можна падумаць, што сённяшняя Расія — гэта Расія часоў Мікалая II або Керанскага, слабая бездапаможная краіна, якая толькі і жыве з-за ласкі яе нядобрычліўцаў!

Савецкія людзі хочуць міру не таму, што слабыя. Для ўмацавання міру савецкай дзяржавай не патрэбны ні штыкі, ні ракеты, заявіў М. С. Хрушчоў. «Мы раней і цяпер прыкладаем усе намаганні, каб палепшыць нашы адносіны з заходнімі краінамі, у тым ліку і са Злучанымі Штатамі», — падкрэсліў кіраўнік Савецкага ўрада ў прамове на ўрачыстасцях у Ерэване з прычыны саракагоддзя Армянскай ССР.

Савецкія людзі вераць у добры вынік сустрэчы М. С. Хрушчоў і Д. Кенедзі і жадаюць поспеху ў гэтых перагаворах кіраўнікам дзвюх дзяржаў, дзяржаў, якім належыць жыць у міры ў імя забеспячэння ўсеагульнага міру на зямлі.

Справа Лаоса у Жэневе

МІНУЛЫ тыдзень характарызаваўся яшчэ дзвюма падзеямі ў карысць міру. Гэта — нарада па мірнаму ўрэгуляванню лаоскага пытання, якая адкрылася 16 мая г. г. у Жэневе, і аднаўленне 20 мая перагавораў у Эвіян-ле-Бэн (Францыя) аб прадастаўленні незалежнасці Алжыру.

Міралюбівы Лаос, які атрымаў права мірнага жыцця ў выніку Жэнеўскіх перагавораў у 1954 годзе, аказаўся ахвярай правакацыйнай вайны мяцежнікаў Фумы Насавана супраць законнага ўрада, які ўзначальвае прынц Сувана Фума. Мяцежнікаў падтрымліваюць чакайшыцкія банды, якія праніклі ў краіну з боку Паўднёвага

В'етнама і Тайланда, паўднёва-в'етнамскія, тайландскія войскі, там знаходзяцца амерыканскія саветнікі і амерыканская зброя.

Спатрэбілася нямала ахвяр з боку лаоскага народа, настойлівых заяў Савецкага Саюза, Кітайскай Народнай Рэспублікі, Індыі, Польшчы і іншых краін, каб, нарэшце, сабраць канферэнцыю ў Жэневе і абмеркаваць становішча ў Лаосе.

На канферэнцыі прысутнічаюць прадстаўнікі Б'рманскага Саюза, Каралеўства Камбоджы, Канады, Кітайскай Народнай Рэспублікі, Дэмакратычнай Рэспублікі В'етнам, Францыі, Індыі, Каралеўства Лаос, Польскай Народнай Рэспублікі, Тайланда, Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік, Вялікабрытаніі і Злучаных Штатаў Амерыкі.

Прапановы Савецкага Саюза, падтрыманыя прадстаўнікамі дэмакратычных краін, заключаюцца ў тым, каб Лаос быў самастойнай, цэласнай і нейтральнай дзяржавай, а ўсе ішаземныя войскі і саветнікі павінны быць у 30-дзённы тэрмін выведзены з краіны. Лаос павінен атрымаць эканамічную дапамогу, не звязаную з якімі-небудзь палітычнымі абавязкамі. Атрымаўшы незалежнасць і нейтралітэт, якая абавязаны прытрымлівацца ўсе краіны, Лаос як нейтральная краіна, па прыкладу Аўстрыі, атрымае, нарэшце, магчымасць паспраўднаму і хутка стаць на рэйкі эканамічнага і культурнага прагрэсу.

«Брудная вайна»

павінна быць спынена

КАЛІ 22 красавіка над Францыяй нависла пагроза фашысцкага мяцяжу, свабодалюбівы французскі народ даў рашучы адпор мяцежным генералам і іх памагатам, пагроза ўстанавлення ў Францыі фашысцкай дыктатуры была ліквідавана. Ніядалыя верхаводы змовы генералы Шаль і Целер прадстануць перад судом.

Разгром змовы «ультра» даў магчымасць аднавіць перагаворы па алжырскому пытанню. І вось, нарэшце, 20 мая ў Эвіян-ле-Бэн перагаворы пачаліся. Яны павінны служыць вызваленню Алжыра — буйнейшай арабскай краіны ў Афрыцы ад больш як 130-гадовай каланіяльнай залежнасці. «Брудная вайна» ў Алжыры, якая працягваецца 7 год і каштуе перш за ўсё вялікіх ахвяр самой Францыі, зараз спынена на 30 дзён. Але яна павінна быць спынена назаўсёды, алжырскія патрыёты — выпушчаны на волю, а Алжыр — атрымаць нацыянальную, палітычную і эканамічную незалежнасць. Такая заява часовага ўрада Алжырскай Рэспублікі, якую ўзначальвае Ферхат Абас. Да гэтай заявы далучаюцца не толькі краіны Афрыкі, але і ўсё прагрэсіўнае чалавецтва.

«Адкрыццё нарады па алжырскому пытанню з'яўляецца вялікай перамогай сл міру» — такую заяву зрабіла Палітбюро ЦК Французскай кампартыі. Несумненна, нарада па пытанню Алжыра і па мірнаму ўрэгуляванню лаоскай праблемы — гэта дзве новыя і адказныя падзеі па шляху разрадка міжнародных адносін, па шляху прадухілення пагроз новай вайны. Іскры пажару, запаленага ў Алжыры і Лаосе, павінны быць затушаны назаўсёды.

М. СЯРЖАНІН.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.

РОСТ І ПАДЗЕННЕ

НЬЮ-ІОРК. Газета «Нью-Йорк таймс» змясціла пад загалоўкам «Рост эканомікі СССР» рэдакцыйны артыкул, у якім піша:

«Амерыканскія вучоныя, якія сабраліся ў канцы мінулага тыдня ў Прынстонскім універсітэце на нараду, прысвечаную савецкай эканоміцы, намалявалі велічную карціну поспехаў савецкай эканомікі ў апошні час. Іх дадзеныя сведчаць яшчэ больш выразна, чым раней, аб хуткіх поспехах СССР у гэтых адносінах і, значыць, — аб намерах кінуцца нам выкліку.

На падставе статыстычных дадзеных, прадстаўленых ў Прынстоне, можна зрабіць чатыры агульныя вывады аб поспехах савецкай эканомікі за апошнія дзесяцігоддзе.

1. Паміж 1950 і 1960 гадамі агульны выпуск савецкай прадукцыі прыблізна вырас у два разы.
2. Вытворчасць савецкай прамысловай прадукцыі расла яшчэ хутчэй.

3. Прадукцыя савецкай сельскай гаспадаркі, відавочна, павялічылася значна больш чым на 50 працэнтаў.

4. Узровень жыцця ў Савецкім Саюзе, верагодна, павысіўся за гэта дзесяцігоддзе прыкладна на дзве трэці — гэта вялікі поспех, хоць узровень жыцця ў Савецкім Саюзе ўсё яшчэ ніжэй за наш.

Вучоныя добрасумленна выканалі сваю задачу. Цяпер нашы кіраўнікі ва ўрадзе і не ва ўрадзе абавязаны зрабіць вывады з заключэнняў вучоных.

Галоўны вывад ясны. Калі савецкая эканоміка будзе развівацца такімі ж хуткімі тэмпамі, як у апошнія дзесяцігоддзе, і калі мы па-ранейшаму будзем цяпляць адносна застой нашага эканамічнага прыросту, то невялікі разрыв, які забеспечвае нам цяпер эканамічную перавагу над Савецкім Саюзам, можа звесціся да нуля».

ДЛЯ ЗАХОДНЯЯ ЕУРОПЫ

Слухайце штодзённа нашы радыёперадачы па сярэднееўрапейскаму часу:

на сярэдняй хвалі 227 метраў (ці 1322 кілагерцы) з 6 да 7 гадзін, з 16.00 да 17.00 і з 21.00 да 21.30; на кароткай хвалі 30,83 метра (ці 9730 кілагерцаў) з 6 да 7 гадзін.

Па нядзелях: на хвалях 30,83 метра і 227 метраў з 6 да 9 гадзін і з 10 да 13 гадзін; на сярэдняй хвалі 227 метраў з 16.00 да 17.00 і з 21.00 да 21.30.

НА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ

Па нядзелях — ад 8 гадзін да 8 гадзін 30 мінут па сярэднееўрапейскаму часу на хвалях 30,83 метра (ці 9730 кілагерцаў) і на сярэдняй хвалі 227 метраў.

ДЛЯ ЗША І КАНАДЫ

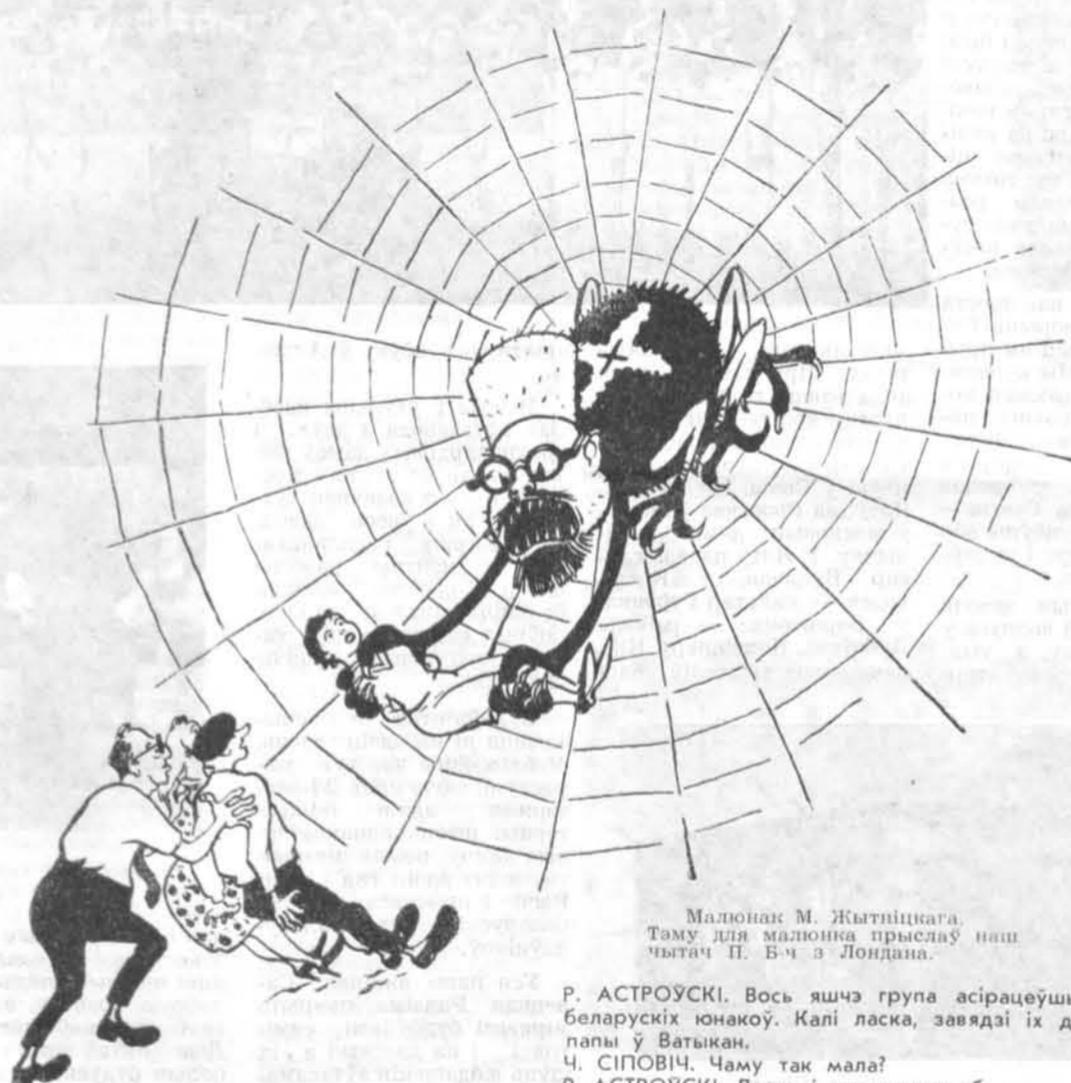
Слухайце штодзённа нашы радыёперадачы па нью-йоркскому часу: з 19.30 да 20.30 на хвалях 25,08 метра (ці 11 960 кілагерцаў), 31,23 метра (ці 9 605 кілагерцаў), 31,04 метра (ці 9 665 кілагерцаў).

НА БЕЛАРУСКАЙ МОВЕ

Па суботах — ад 20 гадзін да 20 гадзін 30 мінут па нью-йоркскому часу на кароткіх хвалях 25,08 метра (ці 11 960 кілагерцаў), 31,23 метра (ці 9 605 кілагерцаў), 31,04 метра (ці 9 665 кілагерцаў).

НАШ АДРАС

Мінск, праспект імя Сталіна, 77. Дом друку, пакой № 20. Для пісьмаў (für Briefe): Minsk, Post-schlossfach № 14

Малюнак М. Жытніцкага. Тэму для малюнка прыслаў наш чытач П. Б-ч з Лондана.

Р. АСТРОУСКІ. Вось яшчэ група асірацеўшых беларускіх юнакоў. Калі ласка, завядзі іх да папы ў Ватыкан, Ч. СІПОВІЧ. Чаму так мала? Р. АСТРОУСКІ. Ледзь і гэтых наскроб.